

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, kuuleminen

POTILASTIETOJEN LUOVUTTAMINEN UUDELLAMAALLA

24.9.2024 / Hallintojohtaja Lauri Tanner

UUDENMAAN ERILLISRATKAISUSTA

- ErillISRatkaisun tarkoituksena oli ottaa Uudenmaan erityispiirteet huomioon sote-uudistuksessa
 - Erilainen hallinnollinen ratkaisu, jotta voitiin varmistaa uudistuksen tavoitteiden toteutuminen myös Uudellamaalla
 - Uudistuksen tavoitteet yhtäläiset sekä Uudellamaalla että muualla Suomessa
- Yhdenvertaisuus edellyttää kuitenkin, että Uudellamaalla asuvat ovat tosiasiallisesti tasa-arvoisessa asemassa muualla Suomessa asuviin verrattuna
- ErillISRatkaisusta ei saa aiheutua sellaisia vaikutuksia, jotka asettavat Uudellamaalla asuvat eriarvoiseen asemaan

UUDISTUKSEN VOIMAANTULOSTA TÄHÄN PÄIVÄÄN

- Ennen sote-uudistusta voimassa terveydenhuoltolain 9 § eli sairaanhoitopiirien alueiden terveydenhuollon yhteinen potilastietorekisteri
 - Potilastietoja voitiin luovuttaa ilman suostumusta perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä, potilailla kuitenkin kieltä-oikeus
- HE 56/2021 vp (sote 100): potilastiedot Uudenmaan sisällä olisivat liikkuneet kuten muualla Suomessa – suostumukseen perustuen ja Kannan kautta
 - Olisi olennaisesti heikentänyt tiedon integraatiota Uudellamaalla – ei tullut voimaan
- HE 18/2022 vp: määräaikaiset muutokset mm. Uusimaa-lakiin, toiminnallisesti THL 9 § vastaava
- Nyt: pysyvä muutos, joka on toiminnallisesti THL 9 § vastaava

EHDOTETUISTA LAKIMUUTOKSISTA

- Uudenmaan sisällä julkisilla terveydenhuollon järjestäjillä oikeus luovuttaa potilastietoja toisilleen
- Potilailla kiello-oikeus
- Vastaa sisällöllisesti nykyistä (ja aiempaa) toimintatapaa
- Kaikki prosessit ja tietojärjestelmät toimivat jo nyt lakimuutosten mukaisesti – muutoksen voimaantulosta ei lisäkustannuksia
- Vastaavia muutoksia ehdotettu jo aiemmin Uudenmaan terveydenhuollon järjestäjien toimesta (kts. valiokunnille annetut lausunnot HE 56/2021 vp.)
- Hallituksen esitys ja valittu sääntelyratkaisu on kannatettava

UUDENMAAN JA MUUN SUOMEN EROISTA

- Uudellamaalla potilailla on oikeus kieltää tietojensa luovutus perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä
- Tällaista oikeutta ei ole muualla Suomessa
- Merkitys tietojen integraatiolle?
- Erilaisen kohtelun peruste yhdenvertaisuuden kannalta?
- Uudenmaan erillisratkaisu on toteutettu nimenomaan Uudenmaan erityispiirteiden huomioimiseksi ja uudistuksen yhdenvertaisen toteutumisen varmistamiseksi
 - Erillisratkaisun ei tulisi asettaa Uudenmaan asukkaita perusteetta erilaiseen asemaan
- Olisi perusteltua tutkia myös Uudenmaan laajuisen tietojenvaihdon (ts. ilman potilaan kiello-oikeutta) muodostamista – vastaisi muuta Suomea

SÄÄTÄMISJÄRJESTYKSESTÄ

- HUS yhtyy sosiaali- ja terveysministeriön käsitykseen siitä, että lakiesitykset ovat sopusoinnussa perustuslain kanssa
- STM esittänyt, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto, koska esitys mm. sisältää arkaluonteisten henkilötietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä
- Lausunnon pyytäminen voisi olla perusteltua, koska lausunto osaltaan selkeyttäisi perusoikeuksien etusijaa suhteessa toisiinsa
- Oikeus yksityisyyteen vs. yhdenvertaisuus vs. oikeus riittäviin terveyspalveluihin
- Kaikkien perusoikeuksien pitäisi toteutua samanaikaisesti

UUDENMAAN TIEDOLLISESTA INTEGRAATIOSTA

- Vaikka esitys on askel oikeaan suuntaan, ei se ratkaise vielä kaikkia Uudenmaan sisäisessä tiedon integraatiossa olevia puutteita
- Yksi keskeisistä puutteista on toisiolaissa: Uudenmaan kattavalle tietojohdamiselle ja tilannekuvan muodostamiselle ei ole edellytyksiä
- Myös tässä pitäisi Uusimaa saattaa samalle viivalle muun Suomen kanssa
- STM on käynnistämässä valmistelua asiasta

KIITOS!

Lauri Tanner

hallintojohtaja

lauri.tanner@hus.fi